

DİL ÖĞRETİMİNDE GÖRSELLİK ÜZERİNE

PROF. DR.
ABDURRAHİM
GÜZEL

Giriş

İnsanın doğasında *keşfetmek* ve *keşfedilmek* olguları bulunmaktadır. Hatta bu durum insanda çok ileri derecede bulunmakta ve *merak* kavramı ile de ifade edilmektedir. Kaldı ki, merak özellikle bilimsel anlamda pozitif olarak ele alınmaktadır. Çünkü, bir şeyin esasını anlama merakı bilimin temelinde önemli yer teşkil etmektedir. Bir çocuğun başarılı olması da bizim kültürümüzde merakı ile ölçülmez mi?

İnsanın en doğal halinin, dış dünyadan etkilenme sürecine girmeden ve değişime uğramadan önceki, tamamen saf haliyle ifade edilen halini, çocukluk halini örnek olarak ele aldığımızda, *keşfetmek* ve *keşfedilmek* kavramlarının konumuzla bağlantısını tespit açısından önemli ip ucu verecektir.

Bilindiği üzere, çocuğun bu dönemdeki yapısı, dini terminoloji ile “*fitrat*”, felsefi terminoloji ile ise “*salt akıl*” kavramları ile karşılık bulmaktadır.

Çocuğun doğuş anından itibaren ilk ağlaması, karnı acıkınca veya başka bir isteği olduğunda yaptığı hareketler, annenin o masum yavrunun gözlerinin içine bakarak doğrudan onunla farklı bir yöntem ile ve gerçek bir ilişki kurması, onun isteklerini anlaması ya da yine çocuğun anladığı yöntemler ile karşılık vermesi, doğuştan başlayarak farklı bir yöntem ile anlaşma, bir anlamda konuşma ve esas itibarı ile de bireyin doğasında bulunan keşfetme ve keşfedilmenin yansıması değil midir?

Çocuğun, bebeklik dönemi diye ifade edilen bu ilk dönemlerinden sonraki zaman dilimine geçecek olursak ...

Çocuğun çevresini tanıma sürecinde gördüğü şeylere meraklı bakışlar ile bakması, şaşırması, zaman zaman ürkek bakışlarla taraması ve bunu da henüz konuşma dediğimiz anlaşma aracını bilemediği için, kendine özgü hareketlerle ve şekilsel benzetmelerle anlatmaya çalışması, aslında o küçük varlığın bir anlamda keşfetmesi ve keşfettiği şeyi de görsel birtakım yöntemlerle anlatarak o şeyi keşfettiğini ifade etmesi değil midir?

Çocuklarımızın ailesinden sonra dünya ile tanıştığı kreş ve bakım evlerinden, ilköğretim kurumlarındaki eğitimlerine bakalım. Bütün bu süreçte, çocuğa verilmek istenen şey, onun kendi özellikleri çerçevesinde dış dünyayı tanıma çalışmalarıdır. Bunda da kullanılan objeler, çocuğun o ana kadar tanımış olduğu ya da doğal olarak tanıma ile karşı karşıya kalmış olduğu objelerdir. Bir anlamda tanıdıkları aracılığı ile tanımadıklarını anlatmadır. Yani, aşamalı bir sistemin kullanılmasıdır. S harfini anlatabilmek için yılan, H harfi için de merdiveni neden kullanırsız acaba? Yine, güzel huy ve yumuşak başlılık için farklı bir imajı, mesela koyunu, korkunç bir karakteri ve yaramazlığı temsil için farklı bir imajı, mesela kurt veya başka bir hayvanı tercih etmemiz aslında o çocuğa farklı yöntemlerle farklı şeyleri anlatmak demek değil midir?

Aynı şekilde, harf sistemine dayalı bir eğitim sisteminden kelime sistemine dayalı bir eğitim sistemine geçiş de hem bir gereksinim olarak hem de bu konuyu çözümü anlamında bir adım olarak ele alınmalıdır.

(*) Kazan Devlet Pedagoji Üniversitesi Doğu
Dilleri Fakültesi Misafir Öğretim Üyesi

İnsan zekasının tüme varım sisteminden daha çok tümünden gelim sistemini daha iyi ve rahatlıkla kavraması genel geçer olarak bilinen bir husustur. Çünkü, birey dünyaya geldiği andan itibaren, **kendisi** ve **dış dünya** olguları ile karşı karşıya kalmıştır. Kendisi dış dünya içinde bulunan bir bireydir. Onu tanımaya çalışmaktadır. Çünkü kendisi tanımaya çalıştığı o dış dünyaya dışarıdan gelmiştir. Bir anlamda tüm olandan bir parça olarak o dünyaya gelmiştir. Tümünden gelen bir tikel varlıktır. Kendisinden önce o **tüm** adı verilen **dış dünya** vardır. Öyleyse o, önce tümü tanımalı, yani bir anlamda tümü tanıyarak kendini tanıma yöntemini benimseme durumundadır. Kendisi ancak kendisi için bir başlangıçtır. Oysaki, tüm olan dış dünya kendisinden önce vardır ve var olmaya da devam etmektedir. Birey bu dünyadan gideceği zamanda da o tüm olan dış dünya yine vardır.

Yine son zamanlarda üzerinde çok durulan ve gerçekten de önemli bir anlama ve anlaşma aracı olan, **beden dili** konusu da bu anlamda ele alınabilir. Çocuk yaşındaki birey, henüz konuşma denen iletişim aracını tanımamıştır, fakat o aslında anlamaktadır. İşte, son zamanlarda farkına varılan **beden dili** konusu da bireyin doğal yapısı çerçevesinde kendi ve dış dünya ikilemi çerçevesinde kendi doğal hali aracılığıyla, dış dünya ile iletişimini sağlamasıdır. Bu örnekler daha da çoğaltılabilir. Mimik diye tanımladığımız şeyler de bunlardan farklı değildir aslında. Bireyi kendine özgü bazı mimikleri ile tanıyabiliriz.

Şimdi biraz da bireyin başka özelliklerine göz atalım;

İnsanın doğasında bulunan bu ana özellikler üzerindeki tespitlerden sonra, yine bu bağlamda keşfetme ve keşfedilmenin bir başka açıdan yansıması olarak da insanın bir başka özelliği vardır ki, onu farklı kılan önemli bir özelliktir.

Dil

İnsan denen varlığın, en önemli özelliklerinden birisini yansıtan vazgeçilmez bir unsurdur. Belki de onu diğer canlılardan farklı kılan en önemli özelliğidir.

Bireyin genel anlamda diğer bireyler ile ortak anlaşma aracı dil. Bu özellikten kaynaklanmış olmalı ki, dünyada önemli eğitim noktaları ve alanlarından birisi dil öğretimidir. Çünkü onu tanıma, ancak bu eğitim ile başlar. O da kendisini tanıtabilmek için ancak bu ortak iletişim aracına ihtiyaç duymaktadır.

Dil Öğretimi...

Bunu da iki yönlü ele almak mümkün olabilir;

Birisi; O toplumun kendi bireyleri için verilen dil eğitimi ki, buna bir anlamda dil eğitimden çok dilin temel yapısı anlamında bir eğitim demek daha doğru olacaktır. Çünkü, yukarıda belirtildiği üzere kendi toplumu içinde doğuştan itibaren birey kendi dilini görsellik yöntemi ile öğrenmektedir. Onun için gerekli olan dilin yapısal özellikleridir.

Diğeriye; kendi dilini bilen toplumlara bir başka toplumun kullandığı dilini öğretme konusudur. Burada özellikle kavramsal olarak yabancı dil kavramını kullanmak istemiyorum. Çünkü bu kavram kendi içinde göreceli bir kavramdır. Kime göre yabancı dil, ya da hangi anlamda yabancı dil? Bilinçli olarak farklı toplumun kullandığı dil ifadesini kullandım. Çünkü bilindiği üzere, dil de kendi bölgesinde yöresel olarak farklılık arz etmektedir. Kendi dil grubu içinde bölgesel farklılıklar bilinen bir konudur. Dolayısıyla gerek genel anlamda gerekse dar kapsamlı olarak yaşadığı toplumdaki özelliklere göre dil öğretimini dikkate almak gerekir. Farklı bölgelerdeki insanların aynı dili konuştukları halde anlamadıkları bilinen bir konudur.

Bu anlamda bazı kavramları burada irdelenmek gerekecektir.

Konuşmak- Anlamak – Anlatmak ve Anlaşmak

İnsan nasıl ve neden konuşur? Buna neden ihtiyaç duyar?

Konuşma olmadan hayat devam eder mi? Konuşma bir sonuç mudur? Yoksa bir başlangıç mıdır? İnsan olmanın en önemli özelliklerinden birisi olan düşünme, bunun neresindedir?

Ya da algılama, hangi noktadadır? Konuşma bir düşünce yansıması mıdır? Yoksa bir gereksinim aracı mıdır?

Dil aracılığı ile anlaşma olmadan; anlama, anlatma, ifade etme ya da bunların bütünü ifade eden konuşma, hangi yöntemlerle oluşacaktır.? Konuşma ya da işitme özüllüler acaba bizim anladığımız anlamda konuşmuyorlar mı? Yoksa gerçek olarak “anlaşma” anlamındaki konuşma, onlar tarafından mı gerçekleştiriliyor?

Dil ile anlaşmada, farklı toplumlarda farklı diller oluşmakta iken, dil dışında oluşan yöntemler, bütün toplumlarda ortak bir noktada toplanmaktadır. Yani bir anlamda konuşmaya değil de anlamaya dayalı bir ifade yöntemi, bütün kültürlerde ve toplumlarda ortak bir anlaşma aracı görünümündedir. O zaman dil ile konuşma mı, yoksa ortak bir anlaşma şekli olan anlaşma anlamındaki konuşma mı daha evrenseldir? Doğal olarak bu soru ön plana çıkmaktadır.

Bu durumda dil öğretiminde başka bir husus ortaya çıkmaktadır. O da dili farklı bir yöntem ile tanıma, ya da olması gereken bir yapıyı dikkate alarak irdelemektir.

İşte dil öğretiminde **görsellik** bu anlamda çok farklı bir önem arz etmektedir. Çünkü, özellikle birden çok farklı dili konuşan bir grup karşısında olduğunuzu düşündüğünüzde, yapılacak tek şey *ortak bir iletişim aracı* bulmaktır.

Özellikle birden çok dili konuşan farklı toplumlara dil öğretiminde bu daha ayrı bir önem kazanmaktadır. Klasik anlamda kullanılan sözlük yöntemi ile sadece tek bir yönde yani ezber yöntemi ile bir öğretme şekli ortaya çıkacaktır ki, bunun ömrü çok kısa olmaktadır. Daha da ötesi, karşınızda birden çok dili konuşan bir topluluk var ve siz bunlara hangi dil grubunun sözlüğünü kullanacaksınız? Bu durumda ortak bir iletişim aracı bulunmalıdır. İşte o en sağlıklı yöntem, bu ifadelerin bireyin doğasında bulunan görselliğe yakın olmasıdır.

Yabancı Dil Öğretimi ...

Bu noktada, ülkemizdeki yabancı dil öğretiminin sorunlarına kısaca değinmek yerinde olacaktır.

İlköğretimden başlayan yabancı dil öğretimi belirli aralıklarla Üniversite sıralarına kadar devam etmektedir. Fakat ne yazık ki, önemli derecede yoğunluk kazandırılmasına rağmen yabancı dil öğreniminin sonucuna baktığımızda, elde edilen sonuçlar hiç de beklenen seviyede değildir. Bunu burada dil eğitim ve öğreniminde önemli konumlarda olan siz bilim adamları yakından gözlemlemektesinizdir. Özellikle yurt dışında bulunduğumuzda ve oradaki yabancı dil kullanımı ve konuşma seviyesini görünce bu kaygımız daha da artmaktadır. Uzun yıllar belirli bir yabancı dil eğitimi almış bir akademisyenimizin o dilin konuşulduğu ülkeye gittiğinde ya da o dil mensubu birisi ile karşılaştığında ortaya çıkan durum pek de iç açıcı değildir. Hatta bu konu zaman zaman önemli tartışmalara da konu olmaktadır.

Eğer belirli bir emek ortaya koymaksa hem birey olarak hem de ülke olarak bu ortaya konulmaktadır. Finansal harcama ise çok ileri düzeyde yapılmaktadır. Yani bir anlamda ortaya konulabilecek birçok şey konulmaktadır. Ancak sonuca baktığımızda sorun devam etmekte ve istenilen aşamada bir dil öğrenimi sonucu alınamamaktadır. Öyleyse bir yerlerde bir problem var demektir. Önemli olan bu sorunun tespiti ve bunun gereğinin yerine getirilmesidir.

Bu konu da birçok yönü ile ele alınmış ve tartışılmıştır. Sebepleri irdelenmiştir elbette. Biz burada konumuz ile ilgili yönü ile bazı değerlendirmelerde bulunma anlamına bu konuya değinmiş bulunuyoruz. Çünkü konunun sebepleri arasında görsellik konusu da önemli derecede yer almaktadır.

Bu konuda bir çoğumuzun vereceği birçok örnek bulunacaktır;

Yıllar önce iki yıl süre ile Ürdün'ün Amman şehrinde bulunmuştum. Gitmeden önce, uzun yıllar Arapça dil öğrenimi ile ilgili eğitim almış ve ülkemiz kriterlerine göre de başarılı seviyede idim. Fakat oraya gittiğimde, kalacağım otelde otel görevlisine söyleyeceğim birkaç cümleyi ezberleyerek gitmiştim. Bu gayet doğaldı, çünkü ülkemizde, sadece dil eğitimi değil birçok sosyal bilim alanındaki eğitim, ezbere dayalı olarak verilmektedir. Halen de öyle devam etmektedir.

Bir gün, dolmuştan ineceğim yeri söylerken, tamamen kitaplardan ezberlediğim şekildeki cümleyi söylediğimde dolmuşta bulunanlar hem dikkatle dinlemişler hem de epey gülmüşlerdi. Benim söylediğim cümle yanlış değildi ve gayet doğru bir cümle idi. Fakat yaşayan toplumda öyle bir kullanım hiç duyulmamıştı. Çünkü ben tamamen ezbere dayalı ve kitaplardan aldığım bir Arapça ile konuşuyordum. Oysaki, bilindiği üzere dil, çağın gerisinde kalmış kalıplarla değil, yaşayan toplumun anlayacağı şekilde güncellenerek öğretilmelidir. Zira şunu unutmamak gerekir ki; *yabancı dili konuşmadaki başarı, o dili konuşanlar gibi düşünmekten geçer*. Düşünmek için ise, o kültürü çok iyi tanımak gerekir. Bir arkadaşımızın ifadesi ile, bir dili öğrenmiş olmak için o dilde rüya görmek gerekir. Bu mutlaka rüya görmek demek değildir elbette, bir anlamda *o dil ile bütünleşmek* demektir.

Bırakınız yabancı dili, kendi dilimizde bile zamana ve çevreye göre ne kadar farklılıklar olduğunu burada uzun uzun anlatmaya gerek yoktur sanırım. Şu anda yakın tarihimizde yazılmış bir eseri bile anlamakta güçlük çekmekteyiz.

Eğer gerekli zaman harcanıyor ve yabancı dil eğitimine gereken çaba gösteriliyorsa ve istenilen sonuç alınamıyorsa, bir yerlerde bir sıkıntı var ve üzerinde durulması gereken bir sorun var demektir.

Temel eğitimden başlamak suretiyle ihtisas eğitime kadar bütün eğitim sisteminde, bir metodoloji sorununun olduğu her zaman ifade edilmektedir.

Bilindiği üzere işin temelinde yöntem bakımından ciddi bir sorun var ise, diğer sorunlar zaten kaçınılmazdır. Çünkü işin temelinde bu sistemsal bir sorundur.

Bu sorun ise, bir çoğumuzun yakından takip ettiği ve dikkat çektiği gibi, ezbere dayalı bir eğitim sistemimizin bulunmasıdır. Diğer bilim alanlarında da bu sorun önemli problemleri beraberinde getirmektedir. Ancak, dil öğretiminde bu konu daha da ayrı bir önem arz etmektedir.

Dil Öğretimi yapmak demek, o dildeki bir kelimenin karşılığını karşı dildeki eşdeğer bir kelime ile ifade etmek ve onu öğretmek demek değildir. Yani bir anlamda sözlük eğitimi yapmak dil eğitimi yapmak anlamına gelmemektedir.

Ortaokulda Fransızca Öğretmeniz vardı. İsmi Yılmaz Kut Beyefendi. Kendisini burada minnetle anmak istiyorum. Yetmişli yılların imkanları ile öğrettiği Fransızca ile Üniversite yıllarım dahil sıkıntı çekmedim. Çünkü O, o günün şartlarına göre farklı bir yöntem takip etmekteydi.

Bir Fransızca metni okutmadan önce, hiç Türkçe konuşmadan tamamen yapmış olduğu hareketler ile ve parçaya uygun görsel anlatım ile bize konunun büyük bir kısmını anlatmış olurdu. Hemen hemen hiç Türkçe konuşmaz ve kolay kolay da sözlük kullanmazdık. Ama metnin dilbilgisi yönü ile irdelenmesine başlamadan önce, o metni büyük oranda anlamış olurduk. “*La Porte de La Classe*” derken eli sınıfın kapısında idi ve kapı açılır örtülürdü ve bütün bu hareketlerin Fransızca karşılığı aynı anda konuşulurdu. Biz sınıf ve kapı kelimelerini birleştirerek değil, o hareketler ile görsel olarak anlamış olurduk.

“Kapı” objesini veya farklı bir olguyu sözlük yardımı ile anlatmak, sadece bir anlık bir öğretim yöntemi olacaktır. Oysaki, bunu görsellikle anlattığımızda bu doğrudan doğruya zihinlerde yer edecek ve o objenin karşılığında oluşan kelimeleri kendi anlayışlarına göre oluşturacaklardır. Bu ise hem kalıcı hem de esas olması gereken noktadaki, anlama ve anlaşılmayı daha sağlıklı bir zeminde oluşturmuş olacaktır.

Hele hele bir de sınıfta farklı dilleri konuşan birçok farklı insan tipi var ise, siz görsel yöntemler ile o objeyi anlatmış oluyorsunuz ve o objenin isminin “kapı” olduğunu söylüyorsunuz. Karşı grup ise, kendi anlayış ve dili ile onun karşılığını zihninde oluşturmuş oluyor.

Yıllar geçmiştir fakat Yılmaz Beyin öğrencileri olarak bizlerde O’nun bu yöntemi o yöntemi hiç aklımızdan çıkmamıştır. Eğer bu yöntem olmamış olsa idi, büyük olasılıkla biz bugün bunu asla hatırlamayacaktık.

Şu anda bulunduğum görevim gereği, yabancı bir ülkede farklı kültürler ve farklı etnik yapılardan oluşan bir toplumun bireylerine Türkçe öğretimi ile uğraşıyorum. Yıllardır bu konudaki kaygı ve düşüncelerimi, Ürdün’deki yaşadığım birçok örnekten sonra daha farklı bir toplumda bu sorunları tekrar ve yerinde yaşıyorum.

Konuşmamızın esasını teşkil eden, dil öğretimindeki görsellik sorununu ve çözüm noktasındaki uygulamalarını burada daha yakından görme ve irdeleme imkânı oluşmuştur.

İlk gittiğimde ve belirli süreç içinde bana yöneltilen soruların başında, Rusça bilmediğim halde, ağırlıklı Rusça konuşan bir kitleye nasıl Türkçe öğretebileceği sorusu idi.

Ders vermeye ilk başladığım anda, Yılmaz Kut öğretmenimin yöntemi geldi aklıma. Çünkü benzer sıkıntıyı Ürdün’de de yaşamıştım.

Belirli bir süreçten sonra şu kaniya vardım:

Hangi dili öğretirseniz öğretiniz, öğrettiğiniz toplumun dilini bilmemiz değil, bilmemeniz önemli bir avantajdır kanımca. Çünkü, işte bu noktada görsel yöntem ile alınan sonuç ortaya çıkmaktadır. Burada tek hedefiniz vardır. O da karşınızda sadece ve sadece Türkçe kelimeler ile anlaşabileceğiniz, fakat o dili bilmeyen bir grup var. Siz de o dili öğretmek zorundasınız. İşte burada başvuracağınız tek ve en sağlıklı bir yöntem var ki, o da birey olmanızdan ve bireyi tanımanızdan kaynaklanan ***konuşma değil***,

aksine ***anlaşma yöntemi***. Bireyin anlaşma anlamındaki diğer özelliklerini kullanma yöntemi. Ağlamayı anlatmak durumunda kaldığınızda, o eylemi uygulamalı olarak göstermek, gülmeyi anlatacağınızda da bunu gülerek gösterebilmek. Bir anlamda tiyatro sanatını ortaya koymaktır. Çünkü bir Hocamızın tespiti ile, iyi bir öğretmen çok iyi bir aktördür aslında... Hem bireysel sorunları eğitim ortamına taşımamak anlamında hem de öğrencinin anlayacağı tarzda bir yöntemi benimseme anlamında iyi bir aktör olmak gerekmektedir.

Çok zorunlu kalmadıkça sözlük kullanmayı önermedik. Hatta belirli bir dönem bunu yasak ettik. Başlangıçta hemen hemen hiç Türkçe bilmeyen öğrencilerimiz ile, belirli bir kur döneminden sonra, öğrencilerimizle Türkçe atasözleri ve deyimleri tartışmaya başladık. Bu süreçte hemen hemen hiç sözlük kullanmadık. Demek ki, sonuç alınabiliyordu.

Bu arada küçük bir örneği de vermeden geçemeyeceğim;

İlk zamanlarda karşılıklı tanışma içeren konuşma esnasında bir öğrencimiz, “Nasılsınız?” sorusu karşılığında, “Ben kötüyüm” cevabını vermişti. İlk anda oldukça şaşırdım. Çünkü biz henüz olumsuz bir cevabı konuşmuyorduk. Öğrencimiz kendi düşüncesine göre, olumsuz cevap vermek anlamına böyle bir cevap vermiştir.

Şimdi bu cevabı irdelediğimizde, cevap dilbilgisi kurallarına göre yanlış değildir. Gayet doğru bir cümledir. Çünkü öğrencimiz de bunu sözlükten bulmuş ve kullanmıştır. Genel olarak kullandığımız “İyiyim” cevabına, olumsuz bir cevap vermek istemiş fakat bunu söylemenin yolunu sözlükten bulduğu bir kelime ile ifade etmiştir. Öğrenci her bakımdan haklıydı, çünkü sözlük yöntemi ile ancak böyle cevap verilebilirdi.

Bu örnekler birçok alanda çoğaltılabilir. Bilimsel anlamda oluşan yanlışlıklar, akademik anlamda ortaya çıkan ciddi hatalar, sosyal yaşamın ortak unsurlarında ortaya çıkan yanlış çeviriler birbirinden çok farklı yanlışlıkları ortaya koymaktadır.

Özellikle çeviri konusunda yapılan ciddi yanlışlıklar toplumu gerçek anlamda yanlış bilgilendirmeye ve bilgilendiği konu hakkında ciddi yanlışlıklara yol açmaktadır.

Bu arada konumuz ile bağlantılı olan ve önemli sorunlar yumağını birlikte oluşturan çeviri konusuna kısaca değinmek belki yerinde olacaktır.

Bu arada konumuzla ilgili olabileceği düşüncesi ile, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan çeviri konusuna kısaca değinmek istiyorum.

Çeviri konusu...

Bilindiği üzere, çeviri sadece iki ayrı dildeki eş anlamlı sözcüklerin çeşitli sözlüklerden bulunması ve bunların kullanılması ile yapılan bir iş değildir.

Çeviri her şeyden önce, kendi dilini tam anlamı ile bilmeyi gerektirir. Bu bilme de yine sadece sözlük anlamında bilme değil, çevrilecek yapının içerdiği alanı çok iyi bilmeyi zorunlu kılar. Çeviri yaptığınız alanın terminolojisini bilmiyorsanız ortaya çıkacak yanlışlıklar tahmin bile edilemez.

Çeviri de kendi dilini bilmenin yanı sıra çeviri yapılacak karşı dili de en az kendi dili kadar bilmeyi gerektirmektedir. Yine bu bilme de sadece sözlük bilgisini değil, o dilin kültür yapısını da iyi bilmeyi zorunlu kılmaktadır.

Bu bilgiler ve tanıma sonucunda, çevirmen kendi dilindeki metni en iyi bir şekilde anlayacak ve anladığı şeyin karşı dilde anlaşılabilirliği şeklinde ve o toplumun anlayacağı şekilde çevirmek zorundadır. Burada hem etimolojik olarak denge korunacak hem de karşı dildeki anlayış biçimi dikkatten kaçırılmayacaktır. Bu nedenlerden dolayı, çeviri çok büyük dikkat ve sorumluluk gerektirmektedir.

Sosyal bilim anlamında doğacak yanlış çeviriler ve yanlış yönlendirmeler bireylerin birçok konuda yanlış kanatlarına yol açmaktadır.

Bu yanlış anlaşılımlar ve yanlış bilgilendirmelerin dini yaşamı etkileyen bilgilerde daha çok rastlandığı gözlenmektedir. Bunun örnekleri epeyce çoğaltılabilir. Üzüntü ile belirtmek gerekir ki, ortaya çok ilginç örnekler çıkmaktadır.

Arapça metinlerde bulunan, “Mutlak Güç sahibi” anlamı taşıyan “*Yed-i Kudret*” deyimindeki, “yed” kelimesi çok ilginç bir ve hiç ilgisi olmayacak şekilde, sayı ifade eden 7 olarak çevrilmiş ve ortaya “*Yedi kudret sahibi Yüce Allah*” şeklinde bir deyim çıkmıştır. Sanki Yüce Tanrının yedi ayrı kudreti varmış gibi... Hatta bununla da yetinilmeyerek bazı çevirilerde, “*Yedi Kudreti elinde bulunduran Yüce Allah*” gibi, birkaç açık hatanın bir arada toplandığı garip bir çeviri ortaya çıkmıştır. Böyle bir çeviriden kim ne anlayacak, ya da anlaşılacak üzere yapılan bu çeviriden ortaya çıkacak sorumluluğu kim üstlenecektir?

Yine farklı anlamda kültürel özelliği yansıtan bir başka ilginç örnek...

Arap kültüründeki ataerkil yapıyı yansıtan “*Anam Babam Sana Feda Olsun*” sözü, kendi kültüründe belki büyük bir önem arz etmektedir. Peygambere bağlılığı ifade anlamında o kültür içinde bu oldukça büyük bir özveriyi ifade eden bir deyimdir. Fakat, bizim kültürümüzde bu söz aynı etkiyi yaratmamaktadır. Çünkü, yapılan çeviri de karşı kültürün özellikleri dikkate alınmadan yapılmıştır. Böylece de hedefine ulaşamamıştır. Yukarıda ifade edildiği üzere, görsellikten uzak ve tamamen soyut bir sözlük destekli bir yöntem ile çeviri yapılmıştır. Oysaki, bunun Türkçemizde ve Türk kültüründeki karşılığı “*Canım Sana Feda Olsun*” şeklinde olmalıdır. Bizim kültürümüz en önemli özveriyi ana baba üzerinden değil, öz canı üzerinden ifade etmek daha etkin bir vurgu ortaya koymaktadır.

Konumuzu özetleyecek olursak;

İnsanın doğasında bulunan temel özellikler, hayatın hiçbir aşamasında asla ihmal edilmemelidir. Hele hele konu onun eğitimi ve onun dil eğitimi olunca, öncelikle onun tanınması ayrı bir önem kazanmalıdır. Esas itibari ile, sosyal bilimin temelinde bütünü kapsayan bir düşünme bulunmalıdır.

Çünkü, toplumsal olgu ve olaylarda hiçbir zaman tek bir neden esas neden değildir.

Konu dil öğretimi...

Hedef ise, o dile sahip olan birey...

Öyleyse hem dilin temel özellikleri hem de bireyin doğal yapısı dikkate alınmalıdır.

Birey, çok yönlü bir yapıya sahiptir. Her aşamada onun çok yönlü özelliği ön planda tutularak konu irdelenmelidir. Ona bir şeyi asla sadece soyut bir şekilde anlatamazsınız. Her bir olgu ve olayı farklı şekillerde ve farklı yöntemler ile algılama özelliğine sahiptir. Öyleyse bu özellikler tanınmaya çalışılmalıdır öncelikle...

Birey, öğrenme dediğimiz eylemi doğasında bulunan birçok özellikleri ile gerçekleştirmektedir. Beş duyu diye adlandırdığımız özellikleri bu öğrenmede önemli rol üstlenmektedir.

Birey; görerek, işiterek, koklayarak, dokunarak ve en önemlisi hissederek bir şeyi algılayacak, öğrenecek ve kavrayacaktır. Bunların hepsi bir arada olabilir ya da bir kısmı geçerli olabilir. Ama değişmeyen bir şey var ki, bunlar bir bütündür. Birbirlerini de desteklerler. Çünkü, bunlar bireyin önemli özelliklerindendir...

Konu da dil öğretimi gibi onun en önemli özelliklerinden birisi olunca, bireyin bütün özellikleri dikkatten kaçırılmamalıdır. Tek yönlü bir eğitim öğretim yerine, bireyin birçok özelliklerini kullanabilecek bir yöntem ile bu dil öğretimi sağlanmalıdır.

Birey sadece kendi cinsi ile değil, doğada bulunan bütün canlı varlıklar ile iletişim halindedir. Bu iletişimde kullanılan yöntem de asla sadece konuşma yöntemi değildir. Birey diğer özelliklerini kullanmaktadır.

Öyleyse, birey her şeyden önce çok iyi tanınmalıdır. Zaten, toplumsal sorunların temelinde de öncelikle bireyin tanınmaması ve buna bağlı olarak da toplumun birey merkezli olarak birbirlerini tanımamalarına dayalı sorunlar yok mudur?

Birçok kişinin, anlaşılamamaktan ya da yanlış anlaşılmaktan şikâyet ettiği herkes tarafından bilinmektedir. Bunu da en çok çocuklarımız söylemezler mi? Çünkü onarlı tanıyacak pedagojik yaklaşım maalesef tam anlamı ile sergilenmemektedir.

Tanıma ve tanınma anlamında sıkıntı yaşadığımız bir ortamda, sağlıklı bir dil öğretimi nasıl oluşacaktır? Ya da böyle bir öğretimden nasıl verim alınacaktır?

Öyleyse;

Öncelikle bireyimizi, toplumumuzu, kültürümüzü ve değerlerimizi çok iyi tanıyalım, tanıtalım ve bu temeller üzerinde karşıyı birçok yönü ile tanımaya dayalı sağlıklı bir dil eğitiminin zeminini hazırlayalım.

Eğer bunu farklı bir toplumda uygulayacaksak, aynı şekilde o toplumu aynı doğrultuda tanıma yönünde adım atalım ki, sağlıklı bir dil eğitim ve öğretimi sağlanmış olsun.

Bunun için de özellikle farklı kültürlerle öğretilecek dil öğretiminde, o kültürün anlayacağı tarzda bir eğitimi görsellikle sağlamalıdır. Bu yöntem gündeme gelince, o karşı kültürdeki birey konuyu kavrayacak, zihninde oluşturacak ve biz de o oluşturduğu şeyin Türkçe karşılığını vereceğiz. Böylelikle, önce obje zihinde oluşacak ve bunun karşılığı da Türkçe olarak algılanacağı için bunun unutulması ezber yöntemine göre daha zor olacaktır.

Hedef kalıcı bir öğretim yöntemi değil midir?